

RISTO PELIN

**PROJEKTI-
HALLINNAN
KÄSIKIRJA**

(seitsemäs painos)

PROJEKTIJOHTAMINEN OY RISTO PELIN

Kaikki oikeudet pidätetään. Tämän kirjan jäljentäminen ilman tekijän kirjallista lupaa painamalla, monistamalla, äänittämällä tai muulla tavoin on tekijänoikeuslain mukaisesti kielletty.

1. painos 1996
2. painos 1999
3. painos 2002
4. painos 2004
5. painos 2008
6. painos 2009

7. uudistettu painos

Copyright © 2011 Risto Pelin

Kustantaja: Projektijohtaminen Oy Risto Pelin

Kannen kuva: Risto Pelin

ISBN 978-952-67201-1-1

Painopaikka: Otavan Kirjapaino Oy
Keuruu 2011

Kirjatilaukset:

Projektijohtaminen Oy
Tulppatie 22 00880 HELSINKI
Puh. 040 - 7428324
Sähköposti: risto.pelin@projektijohtaminen.com

Oppilaitoksille erikoishinnat. Määrälennukset.

Kotisivu: <http://www.projektijohtaminen.com>

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	9
1. Muutosten johtaminen	11
1.1 Muutoksen pysyvyys	11
1.2 Projektien johtamisen kehittyminen	18
1.3 Prosessien kehittäminen	20
2. Projektijohtaminen	23
2.1 Projekti johtamismuotona	23
2.2 Projektityypit	31
2.3 Projektin tulosjohtaminen	35
2.4 Projektijohtamisen sudenkuoppia	36
2.5 Projektin laatujärjestelmä	40
3. Ideasta projektiksi	45
3.1 Liiketoimintastrategiasta projektiksi	45
3.2 Tuotekehitysprojektien valinta	48
3.3 Rinnakkainen tuotekehitys	55
3.4 Projektisopimukset	59
4. Projektin organisointi ja käynnistys	63
4.1 Projektioorganisaation muodostaminen	63
4.2 Projektioorganisaation tehtävät	66
4.3 Matriisiorganisaatio	69
4.4 Projektin käynnistäminen	74
5. Projektisuunnitelma	79
5.1 Suunnitelmallisuudella tavoitteisiin	79
5.2 Ohjaus- ja toteutusprosessi	81
5.3 Projektisuunnitelman sisältö	83
6. Projektin vaiheistus ja ositus	91
6.1 Projektiosituksen tavoite	91
6.2 Osituksen menetelmät	93

6.3	Projektin vaiheistus	97
6.4	Projektiositus ja aikataulut.....	98
6.5	Projektiositus ja kustannusohjaus	100
6.6	Projektiositus ja organisaatio.....	102
7.	Projektin aikaohjaus	105
7.1	Ajallisen ohjauksen merkitys	105
7.2	Tehtäväluettelon laatiminen	108
7.3	Tehtävien työmäärien arviointi.....	112
7.4	Tehtävien riippuvuuksien selvittäminen	121
7.5	Aikataulutekniikat.....	123
7.6	Paikka-aikakaaviot	133
7.7	Aikataulun valvonta	135
8.	Projektin resurssiohjaus	143
8.1	Resurssisuunnittelun merkitys.....	143
8.2	Resurssilaskenta	138
8.3	Resurssitasaus	150
8.4	Henkilötason kuormitus suunnittelu.....	154
8.5	Moniprojektihallinta.....	156
9.	Projektin kustannusohjaus	161
9.1	Kustannusohjauksen sisältö.....	161
9.2	Kustannusarviointi	166
9.3	Projektibudjetti	171
9.4	Kustannusvalvonta	174
9.5	Ajan ja kustannusten optimointi.....	179
9.6	Ajallisen ja taloudellisen edistymisen arviointi	184
10.	Sisällön ja muutosten ohjaus.....	197
10.1	Sisällön hallinnan tehtävä.....	197
10.2	Sisällön ja vaatimusten määrittely	199
10.3	Muutosten hallinta	205
10.4	Konfiguraation hallinta.....	212
11.	Riskien hallinta projektissa	217
11.1	Projektisuunnitelman varmistaminen	217
11.2	Riskien tunnistaminen	219
11.3	Riskien luokittelu.....	222
11.4	Riskien torjunta	224
11.5	Riskien valvonta	230
11.6	PERT-menetelmä	234

12. Hankintojen ohjaus	239
12.1 Alihankintojen kehittyminen	239
12.2 Hankintatoimen tehtävä.....	243
12.3 Alihankkijan valinta ja sopimukset	247
12.4 Hankintojen aikataulutus	251
12.5 Toimittajien valvonta ja raportointi	252
12.6 Yhteistoiminnan logistiikka ja tietotekniikka.....	256
13. Projektiryhmän johtaminen	263
13.1 Projektipäällikön roolit	263
13.2 Toimintaedellytysten luonti	268
13.3 Projektitiimi	269
13.4 Projektipäällikön urakehitys.....	275
13.5 Projektipäälliköiden sertifiointi	278
14. Viestintä ja tiedottaminen	283
14.1 Tiedottamisen merkitys.....	283
14.2 Viestintä projektissa	286
15. Projektin ohjaus ja raportointi	293
15.1 Ohjausjärjestelmä.....	293
15.2 Projektin raportointi	298
15.3 Projektikokoukset	303
15.4 Ongelmanratkaisu ja päätöksenteko	307
16. Tiedonhallinta projektissa	317
16.1 Tietojärjestelmien kehittyminen	317
16.2 Projektin tietojärjestelmä	321
16.3 Dokumenttien hallinta	329
16.4 Yhteistyöprojektit ja tietoverkot.....	338
17 Projektin päättäminen	345
17.1 Päättämisen ongelmia.....	345
17.2 Päättämisen toimenpiteet.....	346
17.3 Vastaanotto ja tarkastukset	348
17.4 Dokumentointi ja arkistointi	350
17.5 Projektin loppuraportti ja päätöskokous	354
18. Yrityksen projektijohtamisen kehittäminen	357
18.1 Kehittäminen prosessina	357
18.2 Project Office	362

18.3 Projektisalkun hallinta.....	364
18.4 Projektihallintaohjelman käyttöönotto.....	368
18.5 Yhteenveto	370

Liitteet

Liite 1 Kirjallisuusluettelo	373
Liite 2 Projektitoiminnan järjestöt.....	375
Liite 3 Projektitoiminnan käsitteet ja sanasto	377
Liite 4 Projektisuunnitelman tarkistusluettelo	385
Liite 5 Projektin riskien tarkistusluettelo	388
Liite 6 Kokouksen tarkistusluettelo	390
Liite 7 101 syytä miksi projekti meni pieleen	392
Liite 8 Harjoitusten vastaukset	395
Liite 9 Hakemisto.....	399

Esipuhe

Projektihallinnan käsikirjan seitsemännessä painoksessa on laajennettu projektihallinnan tietoteknisten ratkaisujen käsittelyä. Teokseen on otettu uusia esimerkkejä ja kuvitusta on parannettu.

Teoksessa on painotettu uusimman informaatio-tekniikan tarjoamia mahdollisuuksia. Projektihallinnan ohjelmien käyttöönotto etenee tällä hetkellä voimakkaasti. Olemme siirtymässä etsivästä ja kokeilevasta vaiheesta siihen, että on yrityskohtaisesti standardoitu projektiohjelman käytötapa ja käyttöliittymä. Toiminnanohjausjärjestelmät, työryhmäohjelmat ja Internetin käyttö kehittyvät myös vauhdikkaasti. Kirjaan on otettu jo toteutuneita esimerkkejä sekä ideoita, miten informaatiotekniikka sopii projektien työvälineeksi. Tekijä haluaa osoittaa erityiset kiitokset yrityksille, jotka ovat antaneet käytännön esimerkkejä toteutetuista projektihallinnan tietoteknisistä ratkaisuista.

Teoksen soveltuvuus projektipäälliköiden sertifiointitutkinnon pohja-aineistoksi on otettu huomioon ja myös harjoituksia on lisätty lukujen loppuun.

Tekijä toimii projektien suunnittelun ja johtamisen kehittämissä tehtävissä. Toimintatapojen kehittämisen ohessa tärkeä vaihe on menetelmien vieminen organisaatioon. Eli miten saadaan yksittäiset ihmiset toimimaan uudella tavalla? Projektijohtaminen on kokonaisjärjestelmä, joka edellyttää kaikilta projekteilta ja henkilöillä yhteisiä perusasioita.

Projektijohtaminen sopii nopeasti muuttuvaan yhteiskuntaan. Yksittäisen henkilön kannalta se antaa vaikutusmahdollisuuksia oman työn suunnitteluun ja tavoitteellisen työtavan.

Helsingissä 2011

Risto Pelin